

Kotouttamisohjelma 2023-2026 Vesilahden kunta

Sisällys

Johdanto	4
Käsitteiden määrittelyä	5
1. Kotouttamista ohjaava toiminta	7
1.1. Valtion kotouttamisohjelma	7
1.2. Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ohjaa kotoutumista	7
1.3. Mitä kotouttaminen on?	8
1.4. TE-toimiston alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumistuki	9
2. Kotoutumista edistävän lain mukaisten kustannusten korvaaminen kunnalle	10
2.1. Laskennallinen korvaus kuntaan osoitetusta henkilöstä	10
2.2. Korvaus kunnan tai hyvinvointialueen maksamasta toimeentulotuesta	11
2.3. Korvaus paluumuuttoavustuksesta	11
2.4. Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä	11
2.5. Korvaus erityiskustannuksista	11
2.6. Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä	11
2.7. Korvauksen maksaminen	11
3. Maahanmuuttajat Vesilahdessa	12
4. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut	12
4.1. Varhaiskasvatus	12
4.2. Perusopetuksen valmistava opetus	13
4.3. Esi- ja perusopetus sekä toisen asteen oppilaitokset	14
4.4. Iltapäivätoiminta	15
4.5. Nuorisotoimi	15
4.6. Muu vapaa-ajan toiminta	16
5. Aikuisten palvelut	17
5.1. Kunnan työllistävät palvelut	17
6. Ikäihmisten palvelut	17
7. Kaikille ikäryhmille yhteiset palvelut	18
7.1. Maahanmuuttajien perhetyö	18
7.2. Asuminen	18
7.3. Sosiaali- ja terveyspalvelut	18

7.4.	Kulttuuripalvelut.....	19
8.	Seurakunta ja järjestöt	19
8.1.	Seurakunta	19
8.2.	Suomen Pakolaisapu	19
8.3.	Naapurisovittelun keskus	20
8.4.	MLL Mannerheimin lastensuojeluliitto	20
9.	Seutukunnalliset ja valtion palvelut.....	21
9.1.	Tulkintemispalvelut	21
9.2.	Digi- ja väestötietovirasto (DVV)	21
9.3.	Poliisi.....	21
9.4.	Maahanmuuttovirasto eli Migri	22
9.5.	Kela	22
10.	Hyödyllisiä linkkejä.....	23

Johdanto

Vesilahden kotouttamisohjelma on tarkoitettu konkreettiseksi työvälineeksi kaikille Vesilahdessa maahanmuuttajien kanssa työskenteleville.

Kotouttamisen tärkein haaste on toimiva yhteistyö eri toimijoiden välillä. Kotouttamisohjelman toivotaan lisäävän moniammatillista yhteistyötä ja tuovan selkeyttä työnjakoon ja vastuukysymyksiin.

Kotoutumista edistävä laki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia. Vesilahdessa asui vuoden 2021 lopussa 60 ulkomaan kansalaista. Kunnan tavoitteena on taata mahdollisimman toimivat palvelut kaikille asukkailleen, mukaan lukien maahanmuuttajille. Sosiaali- ja terveystieteiden järjestämisestä vastaa 1.1.2023 alkaen Pirkanmaan hyvinvointialue.

Vesilahden kunta on hyväksytty vuonna 2021 mukaan UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malliin, joka viitoittaa myös kunnassa tapahtuvaa kotouttamistyötä. Kyseinen malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ja pysyviä ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa. Kaikki Lapsiystävällinen kunta -mallissa mukana olevat kunnat sitoutuvat kehitysohjelmaan lasten parhaaksi. Mallilla pyritään varmistamaan, että myös haavoittuvassa asemassa olevat lapset tunnustetaan ja he saavat tarvitsemansa tuen.

Vesilahdessa elää vahva yhteisöllisyys ja kolmannen sektorin toiminta on aktiivista. Yli hallintorajojen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö tähtää maahanmuuttajien oma-aloitteisuuden ja osallistumisen lisäämiseen.

Käsitteiden määrittelyä

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus 3-6 kk hakemuksen jättämisestä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Vuonna 2023 Suomi vastaanottaa 1050 kiintiöpakolaista.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.

Kotoutuminen	<p>Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuuritausta vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä.</p> <p>Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tulemisen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.</p>
--------------	---

1. Kotouttamista ohjaava toiminta

1.1. Valtion kotouttamisohjelma

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi valtion kotouttamisohjelman, jossa määriteltiin hallituksen painopisteet vuosille 2016-2019 (VALKO II). Pääministeri Marinin hallituskaudella VALKO:n on korvannut eduskunnalle keväällä 2021 annettu selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:62). Selonteon esityksillä pyritään edistämään maahanmuuttajien työllisyyttä ja osallisuutta sekä nopeuttamaan kotoutumista kaikissa vaiheissa. Tavoitteena on kehittää kotoutumisen alkuvaihetta ja kotoutumisen edistämistä osana peruspalveluita ja koulutusjärjestelmää. Samalla pyritään vahvistamaan hyviä väestösuhteita ja kumppanuuksia.

1.2. Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ohjaa kotoutumista

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) tuli voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Tätä lakia sovelletaan henkilöön, jolla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa.

Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Hyvinvointialue puolestaan huolehtii, että sen järjestämistä vastuulla 1.1.2023 alkaen olevat sosiaali- ja terveystyöpalvelut edistävät kotoutumista. Kunnan on myös huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisen sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Tavoitteena on myös vahvistaa viranomaisten yhteistä strategista suunnittelua ja monialaista yhteistyötä.

Maahanmuuttajien kotouttamisen yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus sekä seuranta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan. Kotouttamisasiosta vastaavana ministerinä toimii työministeri.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on keskeinen tehtävä maahanmuuttajien kotouttamisessa. Ely-keskus huolehtii kotouttamislain toimeenpanon ja sen toteutumisen seurannasta alueellisesti sekä kotouttamistoimenpiteiden alueellisesta yhteensovittamisesta valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Käytännössä yhteistyö Pirkanmaan Ely-keskuksen kanssa toimii mutkattomasti. Yhteistyötä tehdään mm. turvapaikanhakijoiden kuntaan valikoitumisprosessin aikana. Ely-keskus järjestää maahanmuuttaja-asioissa koulutusta ja muita tapahtumia.

Kotouttamispolitiikan painopisteitä ovat muun muassa maahanmuuttajien yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja kotoutumisen kaksisuuntaisuuden tukeminen, maahanmuuttajaperheiden tukeminen sekä aikuisten maahanmuuttajien työllistymisen edistäminen erityisesti suomen ja ruotsin kielen opetusta kehittämällä.

Hallituksen esitys kotoutumislain kokonaisuudistuksesta on annettu eduskunnalle 6.10.2022. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025. Kokonaisuudistus etenee samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa. Uudistuksella pyritään muun muassa selkeyttämään eri toimijoiden vastuita sekä tehostamaan ja nopeuttamaan maahan muuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä. Uudistuksessa kunta vastaa työttömien työnhakijoiden ja työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden kotoutumisen edistämisestä. Näin ollen kunnan vastuu kotouttamisen edistämisestä kasvaa.

Voimassa olevaan kotoutumislakiin tulee muutoksia jo vuoden 2023 aikana. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (936/2022) on tullut voimaan 1.1.2023. Lain mukaan hyvinvointialue vastaa alaikäisinä ilman huoltajaa Suomeen tulleiden lasten ja nuorten tuesta ja asumisen järjestämisestä esimerkiksi perheryhmäkodeissa. Lakimuutoksella varmistetaan kustannusten korvaaminen sekä kunnille että hyvinvointialueelle.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (1083/2022) tulee voimaan 1.3.2023. Lain mukaan tilapäistä suojelua saavilla ukrainalaisilla on mahdollisuus saada vuoden oleskelun jälkeen kotikunta, kun kotikuntalain edellytykset täyttyvät. Muutoksen myötä kunnat voivat saada laskennalliset korvaukset tilapäisen suojelun perusteella kotikunnan saaneiden kuntaan muuttaneiden osalta.

1.3. Mitä kotouttaminen on?

Kotoutumista edistävä laki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa, oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut.

Kaikilla maahanmuuttajilla on oikeus saada perustietoa Suomesta sekä alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa, mutta yksilölliset kotoutumistoimet ja -palvelut määritellään yhteistyössä maahanmuuttajan ja hänen perheensä tarpeisiin perustuen. Laissa painotetaan maahanmuuton alkuvaiheen tiedottamista ja maahanmuuttajan neuvontaa ja ohjausta.

Maahanmuuttajille suunnatuista kotouttamistoimenpiteistä ja -palveluista muodostetaan selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus. Alkukartoituksessa selvitetään henkilön kielitaitoa, koulutus- ja työhistoriaa sekä elämäntilannetta. Kotouttamispalvelujen tarjonnan lähtökohtana on maahanmuuttajan yksilöllinen palveluntarve ja perheen tilanne.

Kotoutumislaisissa halutaan korostaa maahanmuuttajien omaa roolia ja osuutta kotoutumisessa. Tämä tavoite näkyy myös siinä, että kotouttamisen sijaan laissa puhutaan kotoutumisesta. Kotoutuminen on luonteeltaan pitkäkestoista ja jatkuvaa. Varsinainen kotoutuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa suomalaisen yhteiskunnan kanssa, keskeisimmän arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastuksissa ja työpaikoilla.

1.4. TE-toimiston alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma ja kotoutumistuki

Kotoutumislain mukaan työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneellä henkilöllä tai muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalla maahanmuuttajalla on aina oikeus kunnan ja TE-toimiston kanssa laadittavaan kotoutumissuunnitelmaan (12 §). Hyvinvointialue voi osallistua kunnan tai TE-toimiston pyynnöstä suunnitelman laatimiseen, jos kotoutumisen edistäminen edellyttää näiden eri viranomaisten järjestämien palvelujen yhteensovittamista. Kunta ja TE-toimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai TE-toimisto ja maahanmuuttaja voivat laatia kotoutumissuunnitelman myös keskenään. Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan usein osallistumisesta kotoutumiskoulutukseen. Kotoutumiskoulutus on usein välttämätön ensimmäinen askel kohti jatkokoulutusta ja työmarkkinoita.

Ennen kotoutumissuunnitelman tekemistä maahanmuuttajalla on oikeus alkukartoitukseen. Alkukartoitus vesilahtelaisille tehdään Pirkanmaan TE-toimistossa Tampereella. Siinä arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymiseen, opiskeluun ja kotoutumiseen liittyviä valmiuksia:

- Luku- ja kirjoitustaito
- Suomen kielen taito
- Opiskelutaidot ja -valmiudet
- Aikaisempi koulutus ja työkokemus
- Erytystaitoihin liittyvä osaaminen ja muut vahvuudet
- Omat työllistymis- ja koulutustoiveet
- Elämäntilanne ja siitä johtuvat palvelutarpeet

Kotoutumissuunnitelmassa täydennetään alkukartoituksessa esiinnoitettuja asioita ja selvitetään asiakkaan kotoutumiseen sisältyviä mahdollisuuksia. Kotoutumissuunnitelmassa kartoitetaan asiakkaan palvelutarve ja tehdään suunnitelma kielikoulutukseen hakemisesta. Lisäksi asiakkaalle kerrotaan TE-toimiston käytännöistä eli työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista; näistä löytyy myös eri kielille käännettyä materiaalia. Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen ja se vaihtelee yleisimmin vuoden ja kolmen vuoden välillä. Eryteisistä syistä kotoutumisaikaa voidaan pidentää enintään viiteen vuoteen.

Kotoutumissuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Suunnitelmaa tarkistetaan esimerkiksi kurssin tai harjoittelujakson päättyessä. Vesilahden maahanmuuttajat käyvät kielikurssilla Tampereella. Muun muassa Tampereen aikuiskoulutuskeskus TAKK ja Tampereen ammattiopisto Tredu järjestävät suomen kielen opetusta kotoutumiskoulutuksena. Lisäksi tietoa kaikille avoimista suomen kielen kursseista löytyy internet-sivulta: <http://www.finnishcourses.fi/>. Sivustolle on koottu tällä hetkellä seitsemän eri kunnan, mukaan lukien Tampereen seudun kielikurssit sekä niiden yhteystiedot.

Kotoutumistuki on kotoutumissuunnitelman ajaksi tarkoitettu taloudellinen tuki, jonka avulla pyritään parantamaan työelämään ja jatkokoulutukseen hakeutumisen edellytyksiä. Kotoutumistuki muodostuu Kelan

myöntämästä työmarkkinatuesta tai sosiaalitoimiston myöntämästä toimeentulotuesta. Maahanmuuttajilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ensimmäisen kolmen vuoden aikana muutoin kuin kotoutumistukena.

Kotoutumiskoulutus järjestetään pääosin työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että kotoutuvalla on toimiva peruskielitaso (käytännössä B1.1.) Koulutukseen voidaan sisällyttää myös aiemman osaamisen tunnistaminen tai tutkinnon tunnustaminen. Kotouttamisvaiheen jälkeen maahanmuuttajien palvelusta vastaavat TE-toimiston palvelulinjat.

2. Kotoutumista edistävän lain mukaisten kustannusten korvaaminen kunnalle

Kunnalla ja hyvinvointialueella on nykyisen lainsäädännön ja ohjeistuksen nojalla mahdollisuus saada ELY-keskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA:lta korvauksia lainmukaisten kotoutumispalvelujen järjestämisestä. Korvauksia maksetaan laskennallisen perusteen tai todellisten kustannusten mukaan.

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle, jonka kunnassa asumisen tai hyvinvointialueelta palvelujen saamisen perusteella korvaus maksetaan, on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Korvaukset koskevat kotoutumista edistävän lain 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä eli humanitaarisen maahanmuuton kautta saapuneita (kiintiöpakolaisia, oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita sekä heidän perheenjäseniään).

Jos henkilöllä ei ole oleskelulupaa maahan tullessaan eikä hän oleskeluluvan saatuaan täytä kotikuntalain 4 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, korvausta maksetaan siitä alkaen, kun hänelle on myönnetty oleskelulupa.

Kustannusten korvaamisen edellytyksenä on, että kunta on laatinut 32 §:ssä tarkoitetun kunnan kotouttamisohjelman ja tehnyt sopimuksen ELY-keskuksen kanssa.

2.1. Laskennallinen korvaus kuntaan osoitetusta henkilöstä

Kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumista edistävän lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun henkilön ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä. Laskennallista korvausta maksetaan 1.3.2023 alkaen kunnille ja hyvinvointialueille myös tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joilla on kotikunta.

Korvausten piiriin kuuluvan 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta korvaus on 1 955 € vuodessa ja alle 7-vuotiaan lapsen osalta 6 503 € vuodessa (vuonna 2023).

Korvausta maksetaan kolmen vuoden ajan ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Pakolaiskiintiössä Suomeen otetusta henkilöstä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin neljän vuoden ajalta.

2.2. Korvaus kunnan tai hyvinvointialueen maksamasta toimeentulotuesta

Kunnalle tai hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettulle henkilölle maksetusta toimeentulotuesta aiheutuneet kustannukset enintään kolmen vuoden ajalta.

2.3. Korvaus paluumuuttoavustuksesta

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 85 §:ssä tarkoitetun paluumuuton tukemisesta aiheutuneet kustannukset.

2.4. Korvaus tulkitsemisen järjestämisestä

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuille henkilöille järjestetystä tulkitsemisestä aiheutuneet kustannukset.

2.5. Korvaus erityiskustannuksista

Kunnalle ja hyvinvointialueelle korvataan 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta:

- 1) ilman huoltajaa olevan alaikäisen sijoittamisesta 28 §:n mukaiseen perheryhmäkotiin tai muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista, sosiaalihuollon palveluista sekä muista tukipalveluista kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset siihen saakka, kunnes nuori täyttää 25 vuotta;
- 2) vamman tai sairauden edellyttämän pitkäaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet huomattavat kustannukset, jos henkilö on ollut huollon tai hoidon tarpeessa Suomeen saapuessaan;
- 3) erityisistä syistä muut kunnalle tai hyvinvointialueelle aiheutuneet kustannukset.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi ELY-keskuksen päätös kustannusten korvaamisesta. Erityiskustannukset korvataan enintään kymmeneltä vuodelta.

2.6. Korvaus alkukartoituksen järjestämisestä

Kunnalle maksetaan laskennallista korvausta 9 §:n mukaisen alkukartoituksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista 700 euroa jokaisesta alkukartoitukseen osallistuneesta.

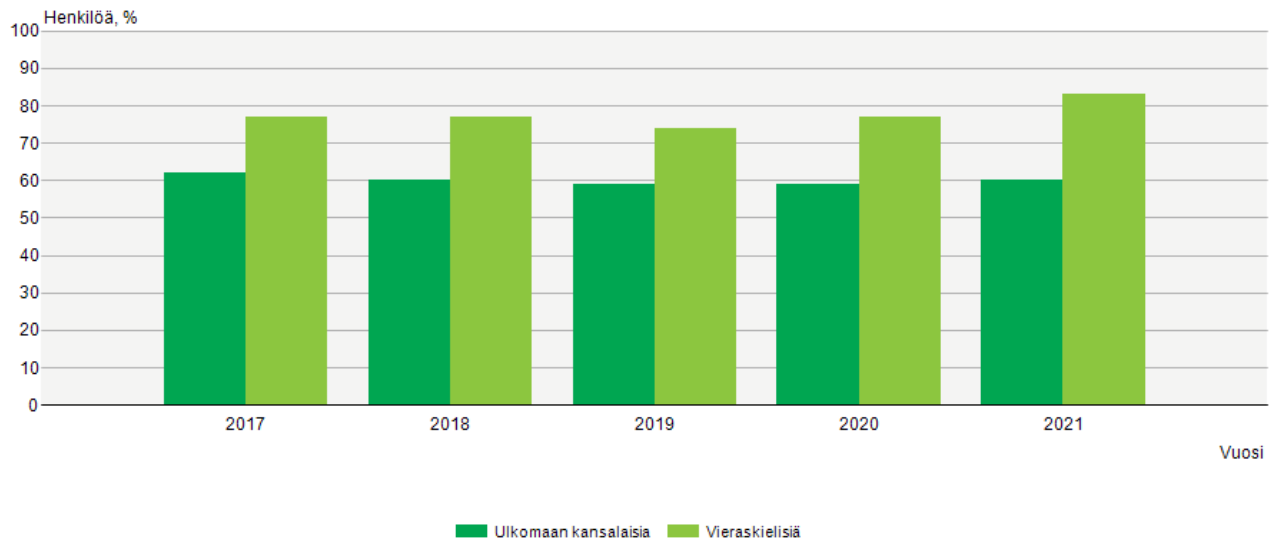
2.7. Korvauksen maksaminen

Kunnan ja hyvinvointialueen on haettava kotoutumislain mukaisia korvauksia KEHA:lta viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

3. Maahanmuuttajat Vesilahdessa

Vuoden 2021 lopussa Vesilahdessa asui 83 vieraskielistä kuntalaista, joista 60:llä oli ulkomaan kansalaisuus. Ulkomaalaisten osuus Vesilahden väkiluvusta (4 444) oli 1,4 % 31.12.2021. Koko Pirkanmaalla ulkomaalaisten osuus oli 3,4 % (koko väkiluku oli 527 478, josta ulkomaalaisia 17 716). Maaliskuussa 2023 Vesilahdessa asui 96 vieraskielistä kuntalaista.

Kuva 1. Maahanmuuttajat Vesilahdessa 2017-2021

Lähde: Tilastokeskus

4. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut

4.1. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusikäisten maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatus järjestetään samojen periaatteiden mukaan kuin muidenkin kunnassa asuvien lasten. Maahanmuuttajalapsat huomioidaan mahdollisimman pitkälle heidän kulttuurinsa mukanaan tuomien erityispiirteiden mukaan. Monikulttuurisille lapsille järjestetään tarvittava tuki siihen päiväkotiryhmään, mihin hänet on sijoitettu. Lapsiryhmän kokoa voidaan esimerkiksi pienentää yhdellä paikalla ensimmäisten varhaiskasvatuskuukausien ajaksi.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan monikulttuuristen lasten suomen kielen oppimista. Suomen kieltä harjoitellaan arjen eri tilanteissa ja tarvittaessa pienryhmissä. Suomen kielen oppimisen edellytyksenä on lapsen oman äidinkielen vahva hallinta, joten perheille painotetaan äidinkielen puhumisen tärkeyttä. Varhaiskasvatuksessa laaditaan kaikille lapsille varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) yhdessä huoltajien ja tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi erityisopettaja, puheterapeutti, psykologi ja sosiaalitoimen edustaja. Monikulttuuristen perheiden osalta myös tulkki kutsutaan tarvittaessa varhaiskasvatussuunnitelmapalaveriin. Kun lapsi siirtyy varhaiskasvatuksesta esikouluun, pidetään tiedonsiirtopalaveri.

4.2. Perusopetuksen valmistava opetus

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Opetuksen tavoitteet on tarkemmin määriteltävä valmistavan opetuksen oppilaan omassa opinto-ohjelmassa. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria. Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaan omaan opinto-ohjelmaan voi kuulua perusopetuksen oppimäärän mukaisia eri oppiaineiden opintoja. Valmistavan opetuksen aikana ei opeteta uskontoa.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan 6–10-vuotiaille vähintään 900 tuntia ja tätä vanhemmille vähintään 1000 tuntia. Oppitunteja on viikossa 20–30 tuntia oppilaan iästä riippuen. Valmistava opetus kestää yleensä vuoden, mutta ajasta voi joustaa yksilöllisten tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan. Opetukseen osallistuvalla on oikeus siirtyä perusopetukseen jo ennen edellä todettujen tuntimäärien täyttymistä, jos hän pystyy seuraamaan perusopetusta.

Valmistavan opetuksen aikana oppilaita integroidaan esi- tai perusopetukseen, oppilaan ikätasoa vastaaviin suomenkielisiin opetusryhmiin oman opinto-ohjelman mukaan oppilaan omassa opinto-ohjelmassa määritellyllä tavalla. Integroinnin tavoitteena on edistää kotoutumista, opiskeluvaihtuusten ja suomen tai ruotsin kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista.

Valmistavan opetuksen päättyessä oppilaalle määritellään hänen taitojaan ja valmiuksiaan vastaava luokkaste. Valmistavasta opetuksesta siirrytään yleisopetukseen yleensä lomien jälkeen tai lukuvuoden vaihtuessa. Mahdollisuuksien mukaan opettaja "saattaa vaihtaa" oppilaan uuteen kouluun ja luokkaan. Siirtopalaverissa käydään läpi oppilaan opinto-ohjelma, joka siirtyy oppilaan mukana uuteen kouluun. Yleisopetuksessa opinto-ohjelma korvaa pedagogisen arvion tehostetun tuen oppimissuunnitelmaa varten. Oppilaat siirtyvät valmistavan opetuksen jälkeen pääsääntöisesti oppilaan lähikouluun.

Vesilahden maahanmuuttajaoppilaiden valmistava opetus toteutetaan Tampereen kaupunkiseudun kehyskuntien seudullisena yhteistyönä.

4.3. Esi- ja perusopetus sekä toisen asteen oppilaitokset

4.3.1. Esiopetus

Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan (perusopetuslaki 26 a §).

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen on osallistuttava esiopetukseen oppivelvollisuuden alkamisvuonna. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta.

Sellaisella lapsella, joka aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin, on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

Esiopetus kestää yleensä yhden lukuvuoden ja sitä annetaan vähintään 700 tuntia. Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää muita varhaiskasvatuspalveluja.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten esiopetus toteutetaan muun esiopetuksen yhteydessä. Toiminnassa kiinnitetään huomiota yhdessä tekemiseen ja hyvän, yhteisöllisen ilmapiirin luomiseen ja vahvistamiseen. Monikielisten lasten opetuksessa hyödynnetään monilukutaitoa ja kielitietoisien opetuksen menetelmiä, joiden avulla tuetaan lapsen yhdenvertaisia oppimismahdollisuuksia. Lapsen kielelliset valmiudet otetaan huomioon joustavasti esiopetuksen toteutuksessa. Opetuksessa huomioidaan suomi toisena kielenä -opetus ja kulttuuri-identiteetin kehittymisen tukeminen. Lapselle laaditaan suunnitelma kielen ja kulttuuri-identiteetin tukemiseen.

4.3.2. Perusopetus

Monikielisten oppilaiden opetuksessa erityisenä tavoitteena on tukea oppilaiden monikielisyyttä sekä identiteetin ja itsetunnon kehittymistä. Siten oppilaat saavat valmiudet tasapainoiseen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden taustat ja lähtökohdat kuten äidinkieli ja kulttuuri sekä maassaoloaika.

Valmistavan opetuksen jälkeen maahanmuuttajaoppilas sijoittuu pääsääntöisesti omaan lähikouluunsa. Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi.

Maahanmuuttajaoppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Oppilas opiskelee suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos oppilaan suomen kielen peruskilpitaidossa on puutteita yhdellä tai usealla kielitaidon osa-alueella, jolloin hänen osaamisensa ei ole riittävää yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen

kielen taito on muutoin riittämätön suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Tämän arvioi äidinkielen opettaja ja suomi toisena kielenä eli S2-opettaja yhteistyössä.

Huoltajien toiveiden mukaan maahanmuuttajaoppilaille järjestetään oman uskonnon opetusta, jos samaan uskontokuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme. Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu. Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäkatsomustietoa. Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla oppilaalla, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta, opetetaan huoltajan pyynnöstä elämäkatsomustietoa. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää elämäkatsomustiedon opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Oman äidinkielen opetusta voi myös saada, jos ryhmään tulee vähintään neljä oppilasta. Oman äidinkielen opetukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Monikielisiä oppilaita rohkaistaan käyttämään osaamiaan kieliä monipuolisesti eri oppiaineiden tunneilla ja muussa koulun toiminnassa. Näin oman äidinkielen oppiminen ja käyttö tukevat eri oppiaineiden sisällön omaksumista ja oppilas oppii viestimään koulun oppiainesisällöistä myös omalla äidinkielellään. Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Luokanopettaja/luokanvalvoja tilaa vanhempainiltoihin, arviointikeskusteluihin ja tapaamisiin tarvittaessa tulkin. Myös etätulkin käyttö on monesti hyvä vaihtoehto. Etätulkkia voidaan käyttää myös tärkeiden kirjallisten ja sähköisten viestien (Wilma) kääntämiseen.

4.3.3. Aikuisten perusopetus ja toisen asteen oppilaitokset

Vesilahdessa ei ole toisen asteen oppilaitoksia. Opinto-ohjaaja avustaa toisen asteen oppilaitoksiin hakemisessa perusopetuksen päättäviä oppilaita. Aikuiset maahanmuuttajat voivat hakeutua myös aikuisten perusopetukseen Tampereen aikuislukioon.

4.4. Iltapäivätoiminta

Vesilahden kunta järjestää iltapäivätoimintaa esioppilaille ja 1. ja 2. luokkien oppilaille, johon myös maahanmuuttajalapsen lapset voivat osallistua. Toimintaa järjestetään koulupäivinä Narvan, Ylämäen ja Kirkonkylän kouluilla. Se on osallistujille vapaaehtoista, mutta maksullista.

Toiminnan tavoitteena on tarjota lapselle turvallinen kasvuympäristö koulupäivän jälkeen. Tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perusta hyvälle vapaa-ajanviettotavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Toiminnalla edistetään lasten tasa-arvoa ja ehkäistään syrjäytymistä. Esioppilaille järjestetään tarvittaessa päivähoidossa aamuhoitoa esikoulupäivinä ja hoitoa koulujen loma-aikoina.

4.5. Nuorisotoimi

Vesilahden nuorisotoimen tehtävänä on organisoida ja kehittää nuorisotyötä Vesilahden kunnan alueella. Nuorisotyön painopisteitä ovat kasvatuksellisuus, aktiivinen kansalaisuus, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä ennaltaehkäisevä työ ja yhdenvertaisuus. Nuorisotyöllä halutaan edistää lasten ja nuorten

hyvinvointia, tasapainoista kehittymistä ja sosiaalista vahvistumista. Nuorisotyön osa-alueita Vesilahdessa ovat nuorisotilatyö, harrastustoiminta sekä kerho- ja pajatoiminta, koulunuorisotyö ja kouluyhteistyö, kulttuurinen nuorisotyö, nuorten osallisuus sekä nuorisotakuun toteuttaminen. Vesilahdessa nuorisotyön kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret 3.-luokkalaisista ylöspäin, nuorisotyön pääpainopisteen ollessa 13–17 -vuotiaissa nuorissa.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään Vesilahdessa nuorisotila Nurkalla. Nuorisotila on nuorten kohtaamispaikka, joissa he voivat tavata toisiaan turvallisessa ympäristössä, viettää vapaa-aikaa ja osallistua ohjattuun toimintaan esimerkiksi harrastusryhmien muodossa. Nuorisotyöntekijät ovat mukana myös koulun arjessa sekä järjestävät ryhmätoimintaa, välituntitoimintaa, yksilöohjausta sekä harrastus- ja kerhotoimintaa koulupäivien jälkeen. Nuorisotyöntekijät osallistuvat myös luokkien ryhmäyttämiseen ja tiiviisti mukana lasten ja nuorten nivelvaiheiden (siirtymä vakasta/esiopetuksesta perusopetukseen sekä siirtymä alakoulusta yläkouluun) toiminnoissa. Avointa toimintaa ja tapahtumia järjestetään myös koulujen loma-aikoina. Kaikki nuorisotoimen toiminta on päihteetöntä.

Vesilahdessa työskentelee myös etsivä nuorisotyöntekijä, joka tukee haastavassa elämäntilanteessa olevia nuoria kiinnittymään yhteiskuntaan esimerkiksi avustamalla opiskelupaikan etsinnässä tai työllisyyspalveluiden käytössä sekä muissa elämäntilanteissa ja taidoissa.

Kunnassa toimii nuorisovaltuusto, joka on vesilahtelaisten nuorten vaikuttamis- ja osallistumiskanava.

4.6. Muu vapaa-ajan toiminta

4.6.1. Liikunta

Liikuntalain keskeisimpinä tavoitteina on tukea eri väestöryhmien mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa, edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysistä toimintakykyä, sekä lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Kunnalla on mahdollisuus hakea valtion tukea maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla, avustusta suositellaan käytettäväksi yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Kunta pyrkii järjestämään vuosittain liikunta- ja harrastusryhmiä sekä elintapa- ja liikuntaneuvontaa valtion avustusten avulla.

Myös seurat ja yhdistykset järjestävät ohjattua liikuntaa varsinkin lapsille ja nuorille. Pirkan opisto järjestää kunnassa ohjattua liikuntaa eri ikäryhmille. Seurat järjestävät kunnassa myös perheliikuntaa. Liikuntapalvelut ohjaa ja opastaa maahanmuuttajia harrastuksiin, lähinnä kolmannen sektorin toimintoihin. Tämä auttaa kotouttamisessa ja kielen oppimisessa. Kunnasta löytyy monipuolinen ja laadukas harrastustarjonta.

Suuri osa kunnan ulkoliikuntapaikoista on maksuttomia matalan kynnyksen harrastuspaikkoja esim. jalkapallo, jalkapallogolf, luontoliikunta ja yleisurheilu. Kesäisin kunta järjestää uimakouluja sekä kesäleirejä lapsille sekä nuorille.

5. Aikuisten palvelut

5.1. Kunnan työllistävät palvelut

Lempäälän kunta vastaa 1.1.2023 alkaen myös Vesilahden kunnan työllisyyspalveluista työllisyyden kuntakokeilun asiakkaille. Kuntakokeilun asiakkaita ovat:

- työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan
- kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat
- kaikki maahanmuuttajat ja vieraskieliset, jotka ovat joko työttöminä tai työvoimapalveluissa TE-toimistossa.

Työllisyyspalvelujen kautta voi hakeutua maahanmuuttajapalveluihin, joissa tarjotaan ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi arkiasioiden hoitamiseen, kieliopetuksen tai viranomaispalvelujen löytämiseen ja niissä asioimiseen. Kotoutumisen edistämisen palvelua tarjotaan niille henkilöille, joiden suomen kielen taito on vielä heikko, ja jotka ovat asuneet vasta vähän aikaa Suomessa. Lisätietoja: <https://www.lempaala.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut/maahanmuuttajapalvelut-lempaala/>

Etsivää nuorisotyötä tarjotaan alle 29-vuotiaille vesilahtelaisille nuorille, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen itselleen tarpeelliset palvelut. Asiakkaita ovat pääasiassa peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneet, toisen asteen opinnot keskeyttäneet, lukion jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääneet sekä ammatillisesta koulutuksesta valmistuneet nuoret, jotka ovat ilman jatko-opinto- tai työpaikkaa. Etsivässä nuorisotyössä painotetaan varhaista tukea, jolloin asiakkaana voi olla myös esim. koulun keskeyttämistä suunnittelevat tai jo peruskoulussa tukea tarvitsevat nuoret. Etsivä nuorisotyö tarjoaa neuvontaa, ohjausta ja varhaista tukea, ja se on nuorelle vapaaehtoista.

6. Ikäihmisten palvelut

Kaikki Vesilahden ikäihmisille tarkoitetut palvelut ovat avoimia myös maahanmuuttajille. Ikääntyvien maahanmuuttajien perheet ja sukulaiset osallistuvat paljon läheistensä hoitoon. Perheiden hoitoon osallistumista tuetaan palveluohjauksella ja otetaan läheiset mukaan hoidon suunnitteluun ja toteutukseen, jotta ikääntyvän maahanmuuttajan kulttuurin ominaispiirteet tulevat huomioiduksi. Vesilahdella palveluohjauksesta vastaa kotihoidon esimies.

7. Kaikille ikäryhmille yhteiset palvelut

7.1. Maahanmuuttajien perhetyö

Kansainvälistä suojelua saavat henkilöt voivat tulla kuntaan ELY-keskuksen ja kunnan kanssa sovitusti kiintiöpakolaisina tai turvapaikkamenettelyn kautta vastaanottokeskuksista. Oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija voi myös muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan omatoimisesti.

Vastaanottokeskuksista kuntaan muuttavilla henkilöillä on jonkin verran kokemusta Suomessa elämisestä, mutta he tarvitsevat silti ohjausta ja neuvontaa. Heitä tulee ohjata eteenpäin palvelujärjestelmässä vaihe vaiheelta ja tarpeen mukaan.

Kiintiöpakolaiset tulevat kuntaan aina sovitusti. Kunnan tulee järjestää heille asunto.

Pakolaisille varataan toimeentulotukea varten tulkkiaika Kelan toimistoon. Ensimmäisten päivien aikana tulkki on paljon mukana työskentelyssä. Digi- ja väestötietoviraston Tampereen palvelupaikassa käydään mm. tekemässä kotikuntaan rekisteröinti sekä muuttoilmoitus.

Perheen lapset ilmoitetaan kouluun, yleensä puutteellisen suomen kielen vuoksi valmistavaan opetukseen. Yli 17-vuotiaat käyvät ilmoittautumassa työvoimatoimistoon työttömiksi työnhakijoiksi ja heille laaditaan kotoutumissuunnitelmat.

7.2. Asuminen

Vesilahden kunnalla ei ole omia vuokra-asuntoja. Asunnot vuokrataan KAS Vuokra-asunnoilta (Kunta-asunnot Oy). Vesilahden vuokra-asunnot ovat pääosin yksiöitä ja kaksioita. Suurimmat asunnot ovat kolmioita.

Lisätietoja: www.kas.fi

7.3. Sosiaali- ja terveystalvet

Vesilahden kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät Pirkanmaan hyvinvointialueelle (Pirha) 1.1.2023. Maaliskuussa 2023 valmisteilla on toimintaohje maahanmuuttajien palveluihin ohjautumiseen.

Pirha tekee pakolaistyötä kansainvälistä suojelua saaneiden täysi-ikäisten henkilöiden kanssa, joilla on tarve sosiaalityölle. Lisätietoja: <https://www.pirha.fi/palvelut/palveluhakemisto/pakolaisty>

Kaikilla maahanmuuttajilla on oikeus saada terveydenhuoltopalveluita ja kiireellistä sairaanhoitoa. Lasten, koululaisten ja raskaana olevien naisten pääsy julkisiin ennaltaehkäiseviin terveystalvetuihin on mahdollista kansalaisuudesta riippumatta. Kiintiöpakolaiset ja perheen yhdistämisen kautta Suomeen saapuneet kutsutaan maahantulotarkastukseen, jossa selvitetään terveydentilaa, annetaan tietoa suomalaisesta terveys- ja sosiaalipalvelujärjestelmästä sekä suunnitellaan mahdolliset jatkotutkimukset. Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat kutsutaan terveydenhoitajan käynnille saamaan tietoa suomalaisesta terveys- ja sosiaalipalvelujärjestelmästä, jonka jälkeen he siirtyvät käyttämään alueellisia terveystalvetuja. Lisätietoja: <https://www.pirha.fi/palvelut/palveluhakemisto/maahanmuuttajien-alkuvaiheen-terveydenhuoltopalvelut>

7.4. Kulttuuripalvelut

Vesilahden kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuuritapahtumien järjestämisen kuntalaisille ja kolmannen sektorin toimijoille. Tavoitteena on taata jokaiselle mahdollisuus osallistua kulttuuriin ja taiteeseen oman kiinnostuksen ja kykyjensä mukaan riippumatta taustasta, tuloista, terveydestä, asuinpaikasta tai mistään muustakaan tekijästä. Kunta pyrkii luomaan kulttuurille edellytyksiä ja auttamaan verkostojen rakentamisessa, markkinoinnissa sekä rahoituksen hankkimisessa. Vesilahti on myös mukana seudullisissa kulttuurin kehittämisen hankkeissa, joiden tavoitteena on mm. tehdä kulttuuripalveluista näkyvämpiä ja helpommin saavutettavia. Tämä tavoite palvelee myös maahanmuuttajia.

7.4.1. Kirjastopalvelut

Vesilahden kirjasto tarjoaa kuntaan muuttaville maahanmuuttajille monipuoliset kirjastopalvelut sekä kirjaston henkilökunnan avun. Henkilökunta kertoo kirjaston palveluista ja opastaa kaikessa kirjaston käyttöön liittyvissä asioissa. Kirjastossa on ilmainen internetyhteys, jonka käytössä henkilökunta tarvittaessa ohjaa. Uusille asiakkaille tehdään omat kirjastokortit sekä neuvotaan ja opastetaan sen käytössä.

Kirjaston henkilökunta tukee maahanmuuttajia suomen kielen opiskelussa ja kielen kehittymisessä. Heitä autetaan löytämään kirjaston kokoelmista kielen oppimiseen tarvittavaa materiaalia, jota etsitään joko omasta kirjastosta tai seutukirjastoista. Näiden lisäksi omakielistä kirjallisuutta tilataan lähinnä Pirkanmaan kirjastojen kokoelmista tai tarpeen mukaan myös Monikielisestä kirjastosta.

Henkilökunta pyrkii myös omalla toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että maahanmuuttajille tulisi tutuksi suomalainen kulttuuri ja elämäntyyli. Kirjasto tarjoaa tilat erilaisille ryhmille ja muille toimijoille, esim. lukupiireille. Tätä kautta maahanmuuttajille luodaan kontakteja mm. paikallisiin seuroihin ja toimijoihin sekä vahvistetaan suomen kielen oppimista.

8. Seurakunta ja järjestöt

8.1. Seurakunta

Vesilahden seurakunta järjestää monipuolista toimintaa aikuisille, lapsille ja perheille.

Lisätietoa: www.vesilahdenseurakunta.fi/

8.2. Suomen Pakolaisapu

Suomen Pakolaisapu pyrkii edistämään maahanmuuttajien kotoutumista ja osallistumista suomalaiseen arkeen.

Pakolaisapu tarjoaa myös apua maahanmuuttajille yhdistysasioissa. Järjestöhautomo antaa tietoa ja tukea yhdistyksen perustamiseen, talouteen, hallintoon, varainhankintaan ja avustushakemusten laatimiseen

liittyen. Järjestöhautomo tarjoaa koulutusta, jonka avulla se voi valmentaa yhdistyksiä toimimaan mm. palvelujen tarjoajina.

Järjestöhautomo tukee monikulttuurisia yhdistyksiä sekä maahanmuuttajayhdistyksiä toimimaan aktiivisesti ja itsenäisesti suomalaisessa järjestökentässä. Se on erikoistunut vähemmistöryhmien yhdistysten kouluttamiseen ja tukemiseen.

Lisätietoa: www.pakolaisapu.fi, <https://jarjestohautomo.fi/>

8.3. Naapurisovittelun keskus

Naapurisovittelun keskus aloitti toimintansa vuoden 2015 alusta.

Keskuksen tehtävänä on ennaltaehkäistä ja sovittaa asumiseen ja naapuruuteen liittyviä konflikteja sekä edistää hyviä naapuruussuhteita. Toimintamuotoja ovat:

- naapuruussovittelu, jolla puututaan häiriöihin, hankalaksi koettuihin tilanteisiin ja ristiriitoihin (esim. häiritsevä käyttäytyminen, yhteisten tilojen väärinkäyttö ja kahden tai useamman naapurin väliset konfliktit, asukastoimikuntien yhteistyön ongelmat, isännöitsijän ja asukkaiden välinen epäluottamus)
- osallistavat työpajat, joilla edistetään hyviä naapuruussuhteita sekä asumisen turvallisuutta ja yhdenvertaisuutta (esimerkiksi kun paikkakunnille muuttaa uusia ihmisiä ulkomailta tai kun ilmenee tarve edistää hyviä suhteita väestöryhmien välillä tai puuttua etnisiin/kulttuurisiin konflikteihin)
- konsultointi puhelimitse isännöitsijöille, asumisneuvojille ja muille liittyen konfliktinratkaisuun, sovitteluun ja monikulttuurisuuteen
- koulutukset sovitteluun, monimuotoisuuteen, monikulttuurisuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyen.

Lisätietoa: www.naapuruussovittelu.fi

8.4. MLL Mannerheimin lastensuojeluliitto

Mannerheimin lastensuojeluliiton Tampereen osasto tarjoaa mm. mahdollisuuden osallistua monikulttuuriseen ystävätoimintaan. Toiminnalla pyritään edistämään maahanmuuttajaäitien kotoutumista Suomeen. Vapaaehtoisuuteen perustuvan naisystävätoiminnan kautta vahvistetaan suomen kielen taitoa, madalletaan osallistumiskykyä ja lisätään kulttuurien välistä tietoisuutta.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Vesilahden osasto järjestää erilaisia tapahtumia ympäri vuoden. Yhdistys pyörittää perhekahvilaa, vaavinkaisia ja lasten jumppakerhoa sekä järjestää retkiä mm. teatteriin.

Lisätietoa: www.tampere.mll.fi, www.vesilahti.mll.fi

9. Seutukunnalliset ja valtion palvelut

9.1. Tulkitsemispalvelut

Kotoutumista edistävässä laissa (1386/2010) sekä hallintolaissa (434/2003) säädetään, että viranomaisen on järjestettävä tulkitseminen ja kääntäminen asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä; tai asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Viranomaisen velvollisuus huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

Ulkomaalaislaki (301/2004) lupahallintoasioista säättää myös tulkitsemisesta. Kielipalveluja tulee käyttää erityisesti maahantulon alkuvaiheessa sekä silloin, kun on päätettävä maahanmuuttajan oikeuksista, etuuksista ja velvollisuuksista tai kun asian selvittäminen sitä muuten vaatii. Maahanmuuttaja-asiakkaiden tulkkipalvelut korvataan kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumista edistävän lain mukaisesti.

Vesilahden kunta hankkii tarvittaessa tulkkauspalvelut kunnan hankintaohjeistuksen mukaisesti. Suurin osa tulkkauksesta tapahtuu lähitulkkauksena, mutta myös etätulkkaukset on mahdollinen. Etätulkkaukset järjestetään puhelimen ja videoneuvottelulaitteen välityksellä. Tulkit ovat ammattitaitoisia, toimivat puolueettomasti ja heitä sitoo vaitiolovelvollisuus. Tulkki kannattaa varata hyvissä ajoin ja tulkin varaa se työntekijä, joka tulkkia tarvitsee, ei maahanmuuttaja itse.

9.2. Digi- ja väestötietovirasto (DVV)

Vesilahden asukkaat asioivat Tampereen Digi- ja väestötietovirastossa (DVV), Hatanpään valtatie 36, PL 682, 33101 Tampere.

Vakinaisesti Suomeen muuttaville rekisteröidään DVV:ssä kotikunta ja he saavat suomalaisen henkilötunnuksen. Suomessa asuvista henkilöistä merkitään perustiedot väestötietojärjestelmään. Rekisteröitäviä tietoja ovat mm. nimi, syntymäaika, kansalaisuus, perhesuhdetiedot ja osoite.

Rekisteröityäkseen henkilön on henkilökohtaisesti käytävä ilmoittamassa asuinpaikkansa DVV:n palvelupaikassa. Mukana on oltava passi ja voimassa oleva oleskelulupa. Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa. EU-kansalaisen, joka aikoo jäädä Suomeen yli kolmeksi kuukaudeksi, on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttovirastossa. Jos oleskelu kestää vähintään vuoden, on rekisteröidyttävä myös DVV:ssä.

9.3. Poliisi

Vesilahden asukkaat kuuluvat Sisä-Suomen poliisilaitoksen piiriin. Se toimii Pirkanmaan ja Keski-Suomen alueella, hallinnollinen ja johdollinen keskus sijaitsee Tampereella. Osoite on Tampereen pääpoliisiasema / lupapalvelut, Hatanpään valtatie 16, 33100 Tampere.

Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus eli turvapaikkahakemus on jätettävä poliisille tai Rajavartiolaitokselle maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Kaikilla poliisilaitoksilla on valmius ottaa vastaan turvapaikkahakemus ja rekisteröidä turvapaikanhakija.

Hakemuksen jättämisen jälkeen turvapaikanhakija ohjataan majoittumaan Maahanmuuttoviraston määrittelemään vastaanottokeskukseen ja turvapaikka-asian käsittely siirtyy Maahanmuuttoviraston tehtäväksi.

9.4. Maahanmuuttovirasto eli Migri

Maahanmuuttovirasto (Migri) on sisäministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita.

Maahanmuuttoviraston tehtäviä:

- myöntää oleskelulupia Suomeen tuleville ulkomaalaisille kuten opiskelijoille, työntekijöille, elinkeinonharjoittajille, paluumuuttajille ja Suomessa asuvien ulkomaalaisten perheenjäsenille
- rekisteröi EU-kansalaisten oleskeluoikeuden ja myöntää heidän perheenjäsenilleen oleskelukortin
- turvapaikkahakemusten käsittely puhuttelusta päätöksentekoon
- ohjaa ja suunnittelee turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toimintaa
- myöntää muukalaispasseja ja pakolaisen matkustusasiakirjoja
- päättää käännyttämisestä ja karkottamisesta
- vastaa kansalaisuushakemuksista, -ilmoituksista ja kansalaisuusaseman määrittämisestä vastaa ulkomaalaisrekisterin ylläpidosta
- tuottaa tietopalveluita niin kansainvälisiin tarpeisiin kuin kotimaan päättäjiille ja viranomaisille
- osallistuu omaa toiminta-alueensa koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön

9.5. Kela

Vesilahdessa ei ole Kelan toimihenkilöä. Vesilahtea lähinnä oleva Kelan palvelupiste on Lempäälässä (Manttaalitie 15). Etuudet ja liitteet www.kela.fi/asiointi ja ajanvarauksella puhelimitse ja toimistossa www.kela.fi/ajanvaraus.

Maahanmuuttajia autetaan laittamaan hakemuksia vireille heidän kotoutumisaikanaan. Heitä autetaan myös hakemaan Suomen sosiaaliturvaa, asumistukea, lapsilisää, kotoutumistukea ym. ja tarvittaessa maahanmuuttajan kanssa asioidaan henkilökohtaisesti Kelassa.

Mikäli henkilö muuttaa Suomeen vakinaisesti, hän kuuluu yleensä Suomen sosiaaliturvaan muuttohetkestä lähtien ja voi saada Kelan etuuksia. Kela arvioi muuton vakinaisuutta. Arvioinnissa huomioidaan kokonaistilanne

ja lisäksi oleskelulupa tulee olla myönnettynä, jos on velvollinen oleskeluluvan toimittamaan. Oleskeluluvan myöntää maahanmuuttovirasto.

10. Hyödyllisiä linkkejä

- www.kotoutuminen.fi
- www.yhdenvertaisuus.fi
- Vesilahden kunta, kotisivuilta tietoa oman kunnan palveluista: www.vesilahti.fi
- Mainio, monikielinen neuvonta Tampereella: <https://www.tampere.fi/organisaatio/monikielinen-neuvonta-mainio>
- Maahanmuuttovirasto, tietoa oleskeluluvista, turvapaikasta Suomessa ja kansalaisuuteen liittyvissä kysymyksissä: www.migri.fi
- Kela, palvelee ihmisiä muuttuvissa elämäntilanteissa (mm. sosiaaliturva): www.kela.fi
- Digi- ja väestötietovirasto, Vesilahteen muuttaneet asioivat Tampereen asiointipaikassa: <https://dvv.fi/tampere>
- TE-toimisto, Vesilahtelaiset asioivat Pirkanmaan TE-toimistossa Tampereella aloittaessaan asiakassuhteen: <http://toimistot.te-palvelut.fi>
- Suomen kielen kurseja: <http://www.finnishcourses.fi>